

BLAGAJNA

V maloprodajnih trgovinah se potrebuje zanesljiv blagajniški program, ki obvladuje veliko količino blagajniških računov in artiklov. Nuditi mora najpomembnejše podatke o posameznih kupcih in prodajnih artiklih že direktno pri prodaji. Nuditi mora zajem na različne načine, čeprav je najpogostejši čitalec črtne kode. Upoštevati je potrebno, da širitev trgovine na več blagajniških mest, povezanih z računalniško mrežo in več trgovin z več blagajniškimi mesti, ne sme biti ovira. Vedno pa moramo dobiti ažurne statistične podatke. Program **BLAGAJNA** nudi vse to in še več: vzdrževanje in servis 24 ur na dan 7 dni v tednu.

Oznaka artikla	Naziv	MEnota	Količina	Cena z DDV	P%	Kon.cena z DDV
MOPREI7"	Monitor PRESTIGIO 17'' LCD P171	kos	1,00	79.000,00 SIT	3,0	76.630,00 SIT

Vnos artiklov na bl.račun

Vnos blagajniškega računa se normalno začne z vnosom artiklov. Najprej moramo določiti artikel, kar lahko določimo na več načinov:

- prečitamo črtno kodo z artikla z vgradnim čitalcem v prodajnem pultu
- prečitamo črtno kodo z artikla z ročnim čitalcem
- ročno, s pomočjo tipkovnice vnesemo črtno kodo
- s tipkovnico vnesemo oznako artikla
- s tipkovnico preko šifranta artiklov poiščemo in izberemo ustrezen artikel
- na drug način: npr. z elektronsko tehniko

Nato nadaljujemo z vnosom količine, odstotkom popusta, ali drugim ukazom (npr. izpis).

Pri prevzemih imamo možnost vnosa druge črtne kode, če je dobavitelj (proizvajalec) dobavljenemu artiklu spremenil črtno kodo, pri nas pa je na zalogi še star artikel s staro črtno kodo in artikel z novo črtno kodo, praktično pa gre za identičen artikel.

Podatki pri prodaji

Pri samem vnosu artiklov na blagajniški račun so vedno na voljo podatki o trenutni zalogi prodanega blaga. V kolikor je v mrežo povezanih več blagajin, se upošteva pri zalogi tudi prodaja na drugih blagajnah. Program nas opozori v primeru prekoračitve vnešene minimalne zaloge ali celo negativne zaloge. Na zahtevo pa lahko dobimo nekatere podatke o obračanju artikla, zadnji nabavi, marži in ostalih podatkih o artiklu. Prav tako so nam dostopni tudi podatki o prometu, plačilih in ostali podatki o določenem kupcu.

Popustne kartice

Za marketinško obveščanje strank o novih artiklih, akcijah, odpiranju novih trgovin in ostalih informacijah je potrebno nekako dobiti podatke o strankah. Ker moramo vedeti kaj in koliko določeni kupec kupuje v naši trgovini, je najpogostejša uvedba popustnih in bonitetnih kartic. Čim več kupcem se izdela popustna kartica, s katero kupec pri prodaji dobiva določen popust, večjo bazo podatkov kupcev imamo. Pri prodaji na blagajniški račun vnesemo št.kartice kupca: s čitalcem črtne kode, s čitalcem magnetnih kartic ali ročno s tipkovnico. Kupec je dobil popust in je zadovoljen, mi pa smo dobili informacijo kaj in v kakšnem znesku je kupil: npr. kupil je dražje moške škornje. Ko uvedemo neko novo dražjo znamko moške obutve v naš prodajni program lahko obvestimo vse kupce, ki so že kupovali dražjo obutev v naši trgovini ali so v naših trgovinah potrošili

dokaj veliko denarja. Program zna beležiti na posamezne račune popustne kartice. Lahko je kartica popustna in se avtomatično izračuna pripadajoči odstotek popusta ali pa je kartica samo informativna in se le sešteva promet (znesek, pike in ostalo). V primeru več trgovin je potrebno podatke o karticah osveževati. Osveževanje se lahko vrši na več načinov: preko interneta, elektronske pošte, direktne modemske povezave ali preko disket in zgoščenk. Izdelovanje kartic ni zapleteno opravilo in se na vašo željo predstavi različne tehnologije, načini izdelav in oblike kartic.

kombinirano plačilo. S tem se znesek računa in znesek bona izravna z zneskom gotovine. V primeru, da je znesek računa 4.650,00 in znesek bona 5.000,00 je znesek gotovine (se izravna pri vnosu bona kot načina plačila) -350,00. Sedaj imamo možnost da 350,00 gotovine vrnemo ali da kupec kupi še dodaten artikel. Boni so v večini primerov oštevilčeni s serijsko številko, ki se lahko tudi vnaša in kontrolira zaradi ponarejanja (ena serijska številka je lahko vnovčena samo enkrat). Serijska številka je lahko govoreča in lahko vsebuje št.kartice.

Popusti

Na voljo imamo vnosa dveh popustov. Popust na posamezne artikle in popust na celotni znesek računa. Popust na posamezne artikle pride v poštev pri akcijskih cenah artiklov, popust na celotni račun pa pri popustnih karticah. Popusta se lahko kombinirata in se ne izključujeta. Lahko se nastavi, da popust na celotni račun ne velja pri akcijskih artiklih (kateri imajo večji kot npr. 30% popust).

Akcijske cene

V trgovinah se pogosto določeni artikli dajejo na akcijo za določeno obdobje. V primeru večje količine artiklov je praktično nemogoče pravočasno vnesti spremembo za vse željene artikle. Zato se akcije pripravljajo vnaprej. Vnese se datum in ura pričetka ter datum in ura zaključka. Ko pride čas začetka akcije se cene izbranim artiklom spremenijo in ko pride čas zaključka se cene spremenijo nazaj. Za radi zneskovne zaloge je potrebno narediti še zapisnike o spremembi cen na začetku akcije in na koncu.

Hitre živilske in ostale trgovine

Blagajna se lahko uporabljajo tudi brez zaslona. Namesto zaslona uporabljamo prikazovalnik (20 znakov X 2 vrstici), da uporabnik vidi kaj tipka. Namesto navadne tipkovnice se uporablja hitra pogramabilna tipkovnica (od 40 do 100 tipk), ki ima najpogostejše ukaze na določenih tipkah. Največkrat je priklopljen še en prikazovalnik za stranke, vgradni čitalec črtne kode v blagajniški pult in ročni čitalec črtne kode. Za izpis računov se uporablja blagajniški tiskalnik in v primeru prodaje na dobavnice tudi veliki A4 tiskalnik za izpis dobavnice in izpis TRR računov, ki je lahko fizično na blagajniškem mestu ali v pisarni.

Brez zavor
60.000 artiklov
8.000 kupcev
1.000.000 blagajniških računov
4.000.000 postavk na bl.računih

Način plačila

Načinov plačila na blagajni je poljubno veliko in jih poslovodja vnese sam. V kolikor se pojavi novo plačilo, ga poslovodja lahko doda sam. Blagajniški račun ima privzeti način plačila z gotovino in le v primeru drugačnega načina moramo način plačila določiti. Plačilu, ki je izvršen delno z enim načinom plačila in delno z drugim (in mogoče še s tretjim in četrtim) se imenuje kombinirano plačilo. Vnesemo ga z načinom plačila in zneskom enega za drugim. Poseben način plačila je plačilo s čeki, katerega lahko opremimo s serijskimi številkami čekov in nazivom banke. Na osnovi teh podatkov lahko kasneje pripravimo specifikacijo čekov za vnovčenje v banki. Program omogoča tudi izpis čekov na določenih blagajniških tiskalnikih, ki to omogočajo. Na blagajniškem računu se način plačila in znesek izpiše tudi v primeru kombiniranega plačila. V primeru plačila s čeki se izpiše tudi seznam čekov s serijskimi številkami in z datumom zapadlosti.

Boni kot način plačila

V kolikor sprejemamo bone kot način plačila moramo paziti, da je potrebno način plačila vnesti kot

Trgovine s tehničnim blagom

Tehnično blago je v večini primerov opremljeno s serijskimi številkami. Ko vnašamo blago na račun ga lahko opremimo s serijsko številko (lahko iz zaloge serijske številke določenega artikla - zagotovljena je veljavna serijska številka in sledljivost). Blagajniški račun lahko opremimo s prostim tekstom, ki se izpiše na koncu računa (garancijski pogoji, drugo).

Možnosti izpisa bl.računa

Izpis računa je možno prilagoditi potrebam naročnika. Nekaj standardnih izpisov je že vnešenih in se jih lahko takoj uporabi. Glava računa (podatki o podjetju in trgovini) in noga računa (zaključni tekst) se v vsakem primeru nastavi. V vsakem primeru pa se z nastavitvijo določi ali se naslednji podatki izpišejo ali ne:

- blagajnik, prodajalec
- ura izpisa
- način plačila
- za plačilo v EUR

Blagajniški računi se najpogosteje izpisujejo na blagajniški tiskalnik, kar je tudi priporočljivo. Možnost izpisa je lahko tudi na druge velike (A4 in A3 formata) tiskalnike: iglični tiskalnik na neskončni ozek papir, iglični tiskalnik na blagajniški papir na kolotu, iglični tiskalnik na neskončni papir formata A4, laserski tiskalnik na format papirja A4 ali A5, InkJet tiskalnik na format papirja A4 ali A5. Vrste blagajniških tiskalnikov so iglični in termalni. Obadva imata dobre in slabe strani. Naštetje najpomembnejše prednosti termičnih proti igličnim: so tišji, hitrejši imajo rezalnik papirja, lažja in hitrejša je menjava papirja, ni porabe kaset s trakom ali kartuš; iglični proti termičnim: so cenejši, lahko tiskajo na papir s kopijo, tisk je obstojen, pri termičnih pa v nekaj mesecih zbledi.

Dodatni ukazi na bl.računu

Prenos bl.računa na dobavnico ali TRR račun: ko je bl.račun pripravljen na izpis, se lahko kupec premisli in ugotovi, da bi blago kupil na naročilnico. V tem primeru izberemo ukaz Dobavnica ali Račun, s katerim se nam trenutni vnos prenese na nov dokument. Pripravljeni dokument preverimo, predvsem naziv kupca, rok plačila in številko prejete naročilnice. Na koncu dokument izpišemo.

Vnos zneska "kupec dal denarja": z ukazom vračilo zahtevamo vnos zneska in program nam prikaže znesek za vračilo, hkrati pa kupcu na prikazovalnik za stranke tudi prikaže znesek za plačilo in znesek za vračilo.

izpis čeka na bl.tiskalnik, ki to omogoča: z ukazom IČ lahko izpišemo posamezni ček. V primeru prodaje na broke-na čeke, lahko hkrati ko vnašamo čeke po serijskih številkah sproti izpisujemo čeke.

zneskovni popust: ko je bl.račun vnešen, se lahko uporabi ukaz zneskovni popust. Ukaz nam pomaga pri zaokroževanju zneska za plačilo: npr. znesek za plačilo je 7.216,00, v primeru zneskovnega popusta 216,00 se znesek za plačilo zmanjša na 7.000,00.

Vnos kupca na račun

V kolikor kupec želi da se izpiše na računu njegov naziv lahko to storimo na več načinov:

- enostavno vnesemo njegove podatke na račun
- vnesemo njegovo oznako na bl.račun
- poiščemo kupca v šifrantu klientov in ga izberemo
- vnesemo njegove podatke v šifrant klientov, s tem shranimo njegove podatke za naprej in hkrati na bl.račun

V kolikor smo vnesli popustno, bonitetno ali kakšno drugo kartico kupca se je s tem kupec že določil in vnesel njegov naziv na račun.

Vnos dav.zav. s pomočjo ID št.

Ob inštalaciji se inštalira tudi seznam davčnih zavezancev. Seznam se je prekopalir z uradne internet strani DURS-a. S tega naslova se lahko seznam tudi osvežuje. V primeru, da vnesemo na bl.račun veljavno ID številko se iz seznama prebere kupec davčni zavezanec in se z vsemi podatki vnese

na račun. Če je seznam davčnih zavezancev svež, so podatki točni, z vejicami in pikami vred, saj ima take podatke DURS.

Zaključek blagajne

Zaključek blagajne se naredi z izpisom rekapitulacije dnevnega iztržka. Izpis se naredi za posameznega blagajnika ali za vse blagajnike skupaj. V kolikor se zaključek naredi med dnevom (menjava blagajnikov), se z prijavo novega blagajnika njegov promet šteje od 0 naprej, skupni promet pa se sešteva k prejšnjemu blagajniku. Menjava blagajnikov ni omejena in se lahko izvaja poljubnokrat.

Zaključek blagajne po bankovcih

V nekaterih poslovalnicah pa blagajniki ne morejo narediti rekapitulacije dnevnega iztržka niti ne morejo pogledati koliko se je trenutni dan prodalo. Blagajnik konec dneva le naredi popis bankovcev. Pravi zaključek blagajne naredi šef, še isti dan ali naslednji dan, ko primerja popis bankovcev in rekapitulacije dnevnega iztržka. Pogosto pa blagajniki konec dneva zaključijo blagajno z popisom bankovcev in rekapitulacijo dnevnega iztržka.

Statistični izpisi

Statistični izpisi vezani na blagajniško prodajo so pomemben faktor pri poslovanju in poslovdji pomaga odgovoriti na veliko vprašanj (kateri artikli se ponovno nabavijo, kateri artikli se ukinejo iz prodajnega programa, kateri artikel dati na akcijo in kaj to pomeni pri razliki v ceni pri tem artiklu glede na predhodno prodajo - kolikšen je izpad zaslužka in ostalo). Pred vsakim izpisom je potrebno vnesti kriterije izpisa (obdobje, poslovalnica, stroškovno mesto in ostali). Vsak izpis se najprej naredi na zaslone in s potrditvijo se izpis nadaljuje na tiskalnik.

Podatki za poslovodja

Bruto promet, skupno, po artiklih, blag.sk, oddelkih
Neto promet, skupno, po artiklih, blag.sk, oddelkih
Prodaja po prodajalcih, po dnevih, tednih, mes.
Prodaja na m2
Prodaja po oddelkih, blagovnih skupinah
Prodaja po oddelkih/ blagovnih skupinah na m2
Skupne zaloge po artiklih, blagovnih skupinah
Zaloge na prodajalca, na m2
Zaloga po tedenskih/mesečnih/kvartalnih obdobjih
Obračanje zalog
Dosežen RVC na prodajalno
Dosežen RVC na m2
Dosežen RVC po oddelkih, blagovnih skupinah
Dosežen RVC po oddelkih, blag.sk.na m2
Vrednost poprečnega nakupa
Frekvenca nakupov
Število prodaj na prodajalca
Kalo po oddelkih/ blagovnih skupinah
Nekurantno blago
Rekapitulacija po načinih plačila-provizija pri plačilu z plačilnimi karticami
Grafični prikaz prometa po urah v poljubnem obdobju
Nabava/prodaja po dobaviteljih
Procentualni delež prodaje po blagovnih skupinah za poljubno obdobje

Blagajniški dnevnik

Z izdajanjem blagajniških računov se avtomatično pripravlja blagajniški prejemek v blagajniškem dnevniku. Ko polagamo denar na bančni račun podjetja in zaključujemo plačilne kartice, je potrebno pripraviti blagajniški izdatek, običajno za vsak dan posebej. S tem je blagajniški dnevnik pripravljen za izpis na tiskalnik.

Denarne valute

Blagajniške račune lahko izdajamo in izpisujemo v tujih denarnih valutah. Znesek za plačilo se pri določitvi denarne valute po veljavnem tečaju spremeni in sicer v vse smeri. Na koncu dneva naredimo zaključek blagajne po denarnih valutah.

Uporabnost v drugih državah

Program je preveden in prilagojen za uporabo v

nekaterih tujih državah. Podatke o tem, ali se da v željeni državi poslovati, dobite v naši poslovalnici..

Večje število blagajn

Lahko imamo več blagajn (tudi več 10) povezanih v mrežo. Vse blagajne imajo centralno bazo podatkov, kar pomeni, da sprememba cene določenemu artiklu ali dodan nov artikel v pisarni pomeni v trenutku spremembo na vseh blagajnah. Vsaka blagajna ima svoje številčenje računov in svoje zaključke.

Večje število trgovin

V primeru večjega števila trgovin moramo podatke na nek način prenašati med centralnim skladiščem in nazaj. **Povezava na osnovi replikacije:** na razpolago imamo najnovejše povezave in kakšnih posebnih prenosov podatkov niti ni potrebno, ker so vsi podatki vedno na razpolago. Povezava je narejena na osnovi replikacije podatkov med bazo podatkov na blagajni in bazo podatkov v glavnem skladišču. Ko je internet povezava dostopna se vsi podatki z obeh strani takoj prenesejo v obe smeri, v primeru nedelovanja interneta pa se spremembe shranjujejo toliko časa, dokler se internet povezava ponovno ne vzpostavi; tedaj se avtomatično osvežijo tudi podatki za nazaj. Naj poudarim, da je ta način povezave najsodobnejši in je vsa logika osveževanja podatkov prenesena na strežnik baze podatkov in ne na program sam. Prednosti tega načina: glavno skladišče ima ves čas na voljo trenutno zalogo in promet po vseh trgovinah (v kolikor je bil nek artikel v neki trgovini prodan 20s nazaj je v centralnem skladišču že beleženo), delovanje vseh strani tudi v primeru izpada internetne povezave, sprotno avtomatsko arhiviranje podatkov in ostalo. **Slabe lastnosti:** v vsaki trgovini je potreben vsaj ADSL dostop do interneta ali najeta linija, nekoliko višji stroški vzdrževanja, ni dvojne kontrole. **Povezava na osnovi elektronske pošte:** prevzemnice in s tem novi artikli in nove cene se pošiljajo po elektronski pošti posamezni trgovini. Priprava prevzemnic je v centralnem skladišču optimizirana z dokumentom skupna medskladiščnica (omogoča razdeljevanje artiklov po trgovinah) in avtomatsko pripravo in odpošiljanjem prevzemnic po el.pošti na osnovi predalov. Vsaka trgovina ima nastavljen določeni predal. Vsak na novo pripravljen dokument se pripravi v ustrezni predal trgovine, kjer čaka. Predal se ob nastavljenih intervalih odpošilja po trgovinah in sproti prazni. **Dobre lastnosti:** ni potrebne neposredne povezave, le dostop do interneta, prevzemnic ni potrebno vnašati temveč se preberejo iz predala, centrala določa nove artikle in tudi cene po trgovinah, v primeru nedelovanja interneta oz. el.pošte se ne povzročajo škode, sicer dokumente ne moremo vnesti v računalnik, dokler se povezava ne vzpostavi, vsak podatek je dvakrat preverjen. **Slabe lastnosti:** centrala nima sprotnih podatkov o zalogah in prometu po trgovinah, potrebno je zagotoviti arhiviranje podatkov po vseh trgovinah posebej.

Kontakt

Digital logic, d.o.o., Duplje
PE Kranj; Delavska cesta 26
4000 Kranj

Telefon: 04/ 231 30 25
Telefax: 04/ 231 30 26
www.digital-logic.si, www.kupigodno.si
brane@digital-logic.si